

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА
щодо виконання у 2024 році заходів
Програми охорони навколишнього природного середовища
у Тернопільській області на 2021-2027 роки

З метою реалізації екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища в області, розбудови інфраструктури та покращення екологічної ситуації для забезпечення сталого розвитку території області рішенням Тернопільської обласної ради від 03 лютого 2021 року № 58 затверджено Програму охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2021-2027 роки (далі – Програма), зі змінами.

З метою поліпшення якості поверхневих і підземних вод програмою передбачено будівництво і реконструкцію в ряді населених пунктів області каналізаційних очисних споруд. Станом на 01.01.2025 забезпечено реалізацію наступних заходів:

виконано топографічну зйомку земельної ділянки у масштабі 1:500 з метою виготовлення проєктно-кошторисної документації на будівництво загальноміських каналізаційних очисних споруд м. Бережани потужністю 3000 куб. метрів/добу;

завершено роботи з будівництва першої черги очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків м. Борщів по вул. Нічлава;

завершено роботи згідно з проєктом „Реконструкція біологічних очисних споруд продуктивністю 7000 м³/добу з виділенням 1-го пускового комплексу на 4000 м³/добу, вул. Гранична, 88, м. Чортків Тернопільської області”;

завершено будівництво біологічних очисних споруд стічних вод м. Бучач Тернопільської області продуктивністю 300 м³/добу, об’єкт введено в експлуатацію;

завершено роботи згідно з проєктом „Будівництво станції знезалізнення води на майданчику насосної станції (III підйому) в місті Тернополі” (в рамках використання кредиту Світового Банку по програмі „Розвиток міської інфраструктури-2”);

розроблено проєктно-кошторисну документацію для будівництва каналізаційних очисних споруд центральної частини м. Заліщики продуктивністю 1200 м³/добу, демонтовано старе приміщення;

виготовлено проєкт землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 7,35 га в постійне користування для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування та подальшої реконструкції каналізаційних очисних споруд у смт Підволочиськ;

у рамках підготовки об’єктів водопровідно-каналізаційного господарства до роботи в осінньо-зимовий період здійснено ремонт/заміну 28,8 км водопровідних та 5,6 км каналізаційних мереж.

Завдяки здійсненню ряду заходів, а саме промиванню каналізаційних мереж, покращилися показники зворотних вод на виході з каналізаційних

очисних споруд у м. Ланівці, майже досягнуто нормативної очистки стоків у м. Скалат Тернопільського району.

Завершено будівництво другого виробничого корпусу з поглибленої переробки молока на підприємстві ПрАТ „Тернопільський молокозавод”, що дозволить зменшити на 5,0 тис. тонн/рік викиди у навколишнє природне середовище.

Сільськогосподарським підприємством ТОВ „Захід Агроенергоінвест” у с. Соколів побудовано біогазову установку на відходах птахівництва і сільськогосподарських потужністю 2,4 МВт. Біокомплекс утилізує відходи: курячий послід – 40%, рослинні відходи – 60%.

ФГ „Масарівські Липки” (м. Копичинці, Чортківський район) введено в експлуатацію біогазову установку на відходах тваринництва і сільськогосподарських рослин проектною потужністю 1 МВт.

ДП „Бучацький мальтозний завод”, використовує на праві постійного користування, як поля фільтрації, земельну ділянку площею 5 га та проводить будівництво нового бардо проводу з виконанням підготовчих робіт для подальшого використання, як поля фільтрації, іншої земельної ділянки площею 50 га.

Триває будівництво заводу з переробки гною на етанол та виробництва електроенергії потужністю 25 МВт ТОВ „Гадз-Агро” (с. Заривинці, Чортківський район).

У 2023 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища та бюджетів місцевого самоврядування у розмірі 1 996 093 гривень утилізовано заборонені та непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин в кількості 16,9996 тонн, що були проінвентаризовані упродовж 2019 і 2021 років.

Станом на 01.01.2025 непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин на території області не зберігаються.

У 2024 році завершено реалізацію експериментального проєкту щодо створення сприятливих умов для забезпечення ефективного споживання електричної енергії населенням (на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 10 січня 2023 року № 25) Тернопільською філією АТ „Укрпошта”. Упродовж 2023-2024 років обміняно та передано на утилізацію 833995 одиниць відпрацьованих ламп розжарювання.

У звітному періоді організовано 52 громадські обговорення планованої діяльності, в тому числі в електронному вигляді, в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, 13 проєктів документів державного планування зі звітом про стратегічну екологічну оцінку, 16 заяв про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, 92 повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

В цілому у звітному періоді проведено 173 консультації з громадськістю (громадських слухань, електронних консультацій).

З метою збільшення площі природно-заповідного фонду управлінням екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації у 2025 році

продовжувалась підготовка документів до проєктів створення (розширення) 24 нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 406,25 тис. га, зміни меж (розширення) території національного природного парку „Дністровський каньйон” на 7299,0 га..

За поданням обласної державної адміністрації рішенням Тернопільської обласної ради від 8 лютого 2024 року № 917 „Про уточнення площі дендрологічного парку місцевого значення „Настасівський” затверджено фактичну площу парку 1,7030 га без зміни меж.

Обстежено 2 природних комплекси на околицях с. Рогачин Нараївської сільської територіальної громади, перспективних для створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 30,0 га.

Розглянуто клопотання національного природного парку „Дністровський каньйон” про оголошення ландшафтного заказника місцевого значення „Урочище „Галайсько” орієнтованою площею 25,0 га у межах Більче-Золотецької сільської та Товстенської селищної територіальних громад, ландшафтного заказника місцевого значення „Урочище „Камінь” площею 16,7 га та ботанічної пам'ятки природи місцевого значення „Гора „Пагурок” площею 1,6 га на території Монастириської міської територіальної громади Чортківського району, національного природного парку „Кременецькі гори” пралісової пам'ятки природи місцевого значення „Вільшина” орієнтовною площею 15 га на території Кременецької міської ради та схвалено їх.

Надіслано клопотання до Мельнице-Подільської селищної ради Чортківського району про погодження організації комплексної пам'ятки природи місцевого значення „Качурівка” орієнтовною площею 67,9 га, Товстенської селищної ради Чортківського району - ботанічної пам'ятки природи місцевого значення „Солонська заболоченність” орієнтовною площею 5,58 га, комплексної пам'ятки природи загальнодержавного значення „Солонські говди” орієнтовною площею 101,5 га, Борсуківської сільської і Шумської міської рад Кременецького району - ландшафтних заказників місцевого значення „Медиха” площею 10,2624 га, „Нова земля” - 6,29 га, „Микитиха” - 12,5912 га, Великогаївської сільської ради Тернопільського району - гідрологічного заказника місцевого значення „Під лісом” площею 22,2 га, Більче-Золотецькій сільській та Товстенській селищній радам - ландшафтного заказника місцевого значення „Урочище „Галайсько” орієнтованою площею 25,0 га, Кременецькій міській раді – пралісової пам'ятки природи місцевого значення „Вільшина” орієнтовною площею 15 га.

Надіслано листи з обґрунтованими матеріалами до Міндовкілля про погодження оптимізації (зміни меж) території загальнозоологічних заказників місцевого значення „Звіринець” та „Кобиловолоко-Благівщинський”.

За поданням обласної державної адміністрації на розгляді в Офісі Президента України перебуває схвалений Кабінетом Міністрів України проєкт Указу Президента України про розширення території національного природного парку „Кременецькі гори” на 532,8362 га, в Міндовкілля - матеріали про

розширення території національного природного парку „Кременецькі гори” ще на 188,59 га.

На розгляд Тернопільської обласної ради подано матеріали стосовно оголошення гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення „Джерело „Вулиця” площею 0,1 га, ландшафтного заказника місцевого значення „Базарський” площею 32 га.

Реалізація поставлених завдань суттєво залежить від конструктивної позиції органів лісового та мисливського господарства у зв'язку з тим, що утворення нових об'єктів природно-заповідного фонду можливе, в основному, за рахунок лісових площ, а також сільських, селищних, міських рад, які згідно з вимогами статей 51-53 Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, статей 26, 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” погоджують організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Загалом територіальними органами Державного лісового агентства України та державного спеціалізованого господарського підприємства „Ліси України” та лісогосподарськими підприємствами, органами місцевого самоврядування у 2009 - 2024 роках відмовлено в організації 64 нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду та розширенні існуючих загальною площею 61,65 тис. га.

Внаслідок цього оптимального показника рівня охоплення території області об'єктами природно-заповідного фонду (15 % від загальної площі області або 207,37 тис. гектарів) не досягнуто.

У результаті здійснення заходів площу природно-заповідного фонду в області доведено до 123,84 тис. га. Природно-заповідний фонд області має у своєму складі 656 одиниць територій та об'єктів. Питома вага площі природно-заповідного фонду у площі Тернопільської області складає 8,95%.

Продовжується роз'яснювальна робота з органами місцевого самоврядування стосовно необхідності збереження цінних природних комплексів та об'єктів на підпорядкованих територіях, збільшення площі природно-заповідного фонду як мінімум до 5% від площі території громади.

За рахунок коштів місцевого бюджету Тернопільської міської ради в сумі 1488,46 тис. гривень у 2024 році розроблено проект утримання та реконструкції парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Старий парк”.

У межах Тернопільської області до переліків об'єктів Смарагдової мережі Європи включено 10 природних територій загальною площею 76,8 тис. гектарів: „Borsuky” площею 1120 га („Борсуки”, UA0000122); „Seretskyi” площею 6489 га („Серетський”, UA0000189); „Kremenetski Hory, National Nature Park” площею 6948 га (національний природний парк „Кременецькі гори”, UA0000190); „Ikva river valley in Ternopil region” площею 7194 га („Долина річки Іква в Тернопільській області”, UA0000344); „Surazka Dacha” площею 6343 га („Суразька дача”, UA0000250); „Berezhanske Opillia” площею 20646 га („Бережанське Опілля”, UA0000190); „Lower Seret river valley ” площею 2541,9 га („Нижня течія річки Серет”, UA0000355); „Dnistrovskyi Kanion National Nature Park” площею 10870 га (національний природний парк „Дністровський каньйон”,

UA0000122), „Pidhaietskyi Regional Landscape Park” площею 5080 га (регіональний ландшафтний парк „Підгаєцький” UA0000188), „Medobory Nature Reserve” площею 9552 га (природний заповідник „Медобори” UA0000010).

Рішенням Тернопільської обласної ради від 29 вересня 2020 року № 1709 „Про підтримку включення мережі печер Тернопільської області до Попереднього списку об’єктів всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО” підтримано пропозицію Міндовкілля, щодо включення печер Тернопілля до Попереднього списку об’єктів всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО.

Природним заповідником „Медобори” у 2024 році відповідно до Проєкту організації території природного заповідника „Медобори” з метою виконання заходів 19 „Збереження та менеджмент лучно-степових ценозів” у кв. 18 в. 14, пл. 1,5 га, кв. 49 в. 11, 18, 21 пл. 4,0 га Вікнянського ПНДВ проводились заходи щодо контролю за ростом і поширенням інтродукованих чагарників (бирючина), а також супутніх, екологічно індукованих, видів неморального чагарникового комплексу задля збереження рідкісних степових оселищ та видів рослин, занесених до Червоної книги України: ясенцю білого, ковили пірчастої, шиверекії подільської, лециці дністровської, змієголовника австрійського, горицвіту весняного та регіонально-рідкісних видів рослин.

З метою виконання заходу 20: „Збереження та менеджмент заплавних лук долини р. Збруч” у кв. 28 в. 6, кв. 41 в. 18, 24 Городницького ПНДВ задля запобігання евтрофікації екотопів заплавних лук долини р. Збруч, проводиться викошування на пл. 2,0 та 1,0 га.

Національним природним парком „Кременецькі гори” протягом звітного періоду проведено інвентаризацію природних оселищ рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, збереження яких потребує особливої охорони, зокрема за період 2024 року список видів флори збільшився на 13 видів вищих судинних рослин, 2 види занесені до Червоної книги України; список грибів та грибоподібних організмів збільшився на 42 види; список комах збільшився на 68 видів.

Розроблено та реалізуються 11 менеджмент-планів щодо збереження раритетних видів рослин (сонцєвіту сивого, змієголовника австрійського, берези Клокова, зозулиних черевичок справжніх, сону великого, аконіту Бессера) та тварин (твердокрилі, хижі птахи) та організуються практичні заходи, спрямовані на зниження дії факторів загроз на біоту (проведення ренатуралізації, репатріації).

На території Кременецького ботанічного саду в природних ценозах зростає 12 видів рослин, занесених до Червоної книги України та 17 видів рослин з категорії регіонально- рідкісні. Проведено моніторинг їхніх місцезростань. Стан популяцій червонокнижних видів несе флуктуаційний характер і визначається як стабільний.

Проводиться щорічний моніторинг природних біотопів на предмет виявлення чужорідних видів та динаміки стану рідкісних популяцій на території установи.

Встановлено, що інвазії на г. Воловиця представлені видом очиток скельний Там же зафіксовано проникнення очитку несправжнього у природні угруповання.

У 2024 році національним природним парком „Дністровський каньйон” виявлено 5 нових місцезростань рідкісних природних оселищ зникаючих видів рослин і тварин: багаторічні трав’яні кальцифітні угруповання та степи (околиці с. Вільховець, с. Лазарівка, с. Шершенівка); букові ліси (околиця с. Вістря); ацидофільні дубові ліси (околиця с. Іване-Золоте).

Кременецьким ботанічним садом з метою усунення фітоценотичного забруднення оселищ регулярно проводиться механічне знищення інвазивних чужерідних видів - амброзії полинолистої на г. Воловиця та золотушника канадського в урочищі „Кар’єр”. У результаті системних заходів по знищенню даних видів площа інвазій значно скоротилася, що сприяло відновленню оселищ природних видів у т.ч. рідкісних, наприклад, костриці білдуватої в урочищі „Кар’єр”. З метою недопущення проникнення у природні ценози ботанічного саду борщівника Сосновського проводилося механічне знищення даного виду довкола експозиційних ділянок.

У 2024 році національним природним парком „Кременецькі гори” за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у сумі 40,0 тис. гривень проведено ренатуралізацію (відновлення) оселищ рідкісних і зникаючих видів природної флори і фауни відповідно до вимог Директиви 92/43/ЄС на території ботанічного заказника державного значення «Ваканци» на площі 24,5 га. Завдяки проведеним заходам досягнуто зменшення заростання інвазійними деревними видами території ботанічного заказника та збереження степових екосистем, в умовах значного заліснення сосною звичайною. Розчищення від чагарників та соснового молодняка збільшило освітленість ділянки, що сприятиме збереженню та відновленню рідкісних та лучно-степових видів.

В області шляхом розроблення проєктів землеустрою з організації та встановлення меж територій та об’єктів природно-заповідного фонду, технічною документацією із землеустрою з інвентаризації земель лісового фонду, а також іншою документацією повністю або частково встановлено межі для 44,9% територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 61,25 тис. га.

У 2024 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища обсягом 412,650 тис. гривень виготовлено проєкти землеустрою з встановлення меж 20 територій та об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 680,96 га, за рахунок коштів територіальних громад обсягом 77,5 тис. гривень виготовлено проєкти землеустрою з встановлення меж 8 територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 25,83 гектара

Розроблено проєкти землеустрою щодо відведення земельних ділянок загальною площею 4105,2838 га з 7795,35 га у постійне користування національному природному парку „Дністровський каньйон” для збереження та

використання національних природних парків та оформлення речових прав на земельні ділянки.

У 2024 році проінвентаризовано 1101,6936 га земель комунальної форми власності, у тому числі 88,95 га Микулинецькою селищною радою за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища обсягом 88 000 гривень у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва.

Протягом 2024 року у рамках Програми підготовлено та розміщено на офіційному сайті управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації 212 публікацій з екологічних питань. Здійснено моніторинг друкованих видань та інтернет-ресурсів, через які за звітний період оприлюднювалась екологічна інформація, у мережі „Фейсбук” (спільноти „Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації”, „Громадська рада при управлінні екології та природних ресурсів Тернопільської облдержадміністрації”, „Унікальні перлини природи Тернопільщини”) опубліковано та поширено 1061 допис з природоохоронних питань. Проведено 10 інформаційних компаній, спрямованих на відзначення екологічних дат та днів.

Регіональним офісом водних ресурсів у Тернопільській області спільно з управлінням освіти і науки обласної військової адміністрації та Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості української молоді у І півріччі 2024 року проведено обласний конкурс „Вода – джерело життя”.

З метою підвищення екологічної культури учнівської молоді, залучення дітей до суспільно-значимої та екологічно-корисної роботи, у закладах освіти області функціонує 151 гурток еколого-натуралістичного напрямку, в яких навчається 2243 учні. У Тернопільському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді для дітей працює Літня екологічна школа.

В установах природно-заповідного фонду функціонує два еколого-просвітницькі центри та один музей природи. У національному природному парку «Дністровський каньйон» створено музей геологічних, палеонтологічних та історичних зразків. Заліщицькою міською радою передано дирекції Парку нежитлові приміщення площею 600,8 м² для облаштування еколого-освітнього центру з кімнатами для відпочинку.

У Кременецькому ботанічному саду продовжено роботи з облаштування оглядового майданчика, екологічних стежок, встановлення альтанки-павільйону, випуск друкованої продукції на екологічну тематику.

Організовано та проведено ряд природоохоронних, еколого-просвітницьких заходів до Всеукраїнських та Міжнародних екологічних акцій.

На природоохоронну тематику створено презентації, відеоролики, надруковано ряд інформаційних буклетів.

**Виконувач обов'язків
начальника управління**
Оксана Москалик 25 95 66

Надія ВОЙТОВИЧ

**Інформація про виконання заходів Програми охорони навколишнього природного середовища у
Тернопільській області на 2021-2027 роки
у 2024 році**

1	Назва заходу	Відповідальний виконавець та строки виконання заходу	Планові обсяги фінансування, тис.грн.						Фактичні обсяги фінансування, тис.грн.					16	
			Усього	У тому числі					Усього	У тому числі					
				Державний бюджет	Обласний бюджет	Районний бюджет	Бюджети місцевого самоврядування	Кошти не бюджетних джерел		Державний бюджет	Обласний бюджет	Районний бюджет	Бюджети місцевого самоврядування		Кошти не бюджетних джерел
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
1. Адаптація до змін клімату.															
1	Підготовка рекомендацій щодо стабілізації гідрологічного режиму та збереження водних ресурсів в умовах змін клімату	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації	Згідно з договором												Захід не фінансувався, роботи не проводились.
	Усього, у т.ч.		99,0	-	99,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	2024 рік		99,0	-	99,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.	Розробка методичних рекомендацій щодо збереження та підвищення родючості ґрунтів області в умовах змін клімату	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації	Згідно з договором	-	-	-	-	-							Захід не фінансувався, роботи не проводились.
	Усього, у т.ч.		99,0	-	99,0	-	-	*	-	-	-	-	-	-	

		2024 рік.														освіти області «Клімат змінюється: Час діяти! – 2024».
4	Розроблення регіональної стратегії адаптації до змін клімату	управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації	Згідно з проектом													Захід не фінансувався та невиконувався.
		Усього, у т.ч.	400,0	.	400,0	
		2024 рік	400,0	.	400,0	
За напрямком 1		Усього, у т.ч.	598,0	*	598,0	.	.	*	
		за 2024 рік	5980	*	598,0	.	.	*	
2. Якість атмосферного повітря.																
За напрямком 2																
3. Якість поверхневих та підземних вод																
1.	Погашення заборгованості за виконані роботи з будівництва очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків в м. Борщів по вул. Нічлава	Борщівська міська рада (за згодою)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Борщівською міською радою закуплено та встановлено установку КУБО-250 для забезпечення біологічної очистки стічних вод.

		Усього, у т. ч.															
		2024 рік															
2.	Реконструкція міських очисних споруд у м. Кременець Тернопільської області (II пусковий комплекс, коригування зі зміною технології)	Кременецька міська рада (за згодою)															Захід не фінансувався, роботи не проводились. Проект кошторисною вартістю 27 824,567 тис. гривень було подано на конкурсний відбір проєктів, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку впродовж 2022-2023 років.
		Усього, у т.ч.															
		2024 рік															
3.	Будівництво локальних очисних споруд ТОВ „Товстенський крохмальних завод Компанія „Контінегал Фармаз Груп” с.Товстеньке Чортківського району	Компанія „Контінегал Фармаз Груп” (за згодою)															Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.															
		2024 рік															
4.	Будівництво очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків в м. Борщів по вул. Нічлава	Борщівська міська рада (за згодою)	Згідно з договорами														Роботи з будівництва першої черги очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків завершено. З метою реалізації другої черги проєкт „Будівництво очисних

		Усього, у т.ч.	2655,524	-	2039,0	-	616,524	-	2191,945	-	1900,545	-	291,4	-	споруд каналізації господарсько-побутових стоків по вул. Нічлава в м. Борщів” внесено для фінансування до екосистеми DREAM.
	2024 рік		2655,524	-	2039,0	-	616,524	-	2191,945	-	1900,545	-	291,4	-	
5.	Будівництво каналізаційного колектора з каналізацією насосною станцією по вул. Набережна м. Тербовля	Тербовлянська міська рада (за згодою)	Згідно з договором												Розпочато роботи з реалізації заходу.
		Усього, у т.ч.	700,0		700,0				291,179	-	291,179	-	-	-	
		2024 рік		700,0		700,0			291,179	-	291,179	-	-	-	
За напрямом 3		Усього, у т.ч.	3355,524		2739,0		616,524		2483,124	-	2191,724	-	291,4	-	
		2024 рік	3355,524		2739,0		616,524		2483,124	-	2191,724	-	291,4	-	
4. Управління відходами															

1.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	Згідно з договорами												Станом на 01.01.2025 непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин на території області не зберігаються	
		Усього, у т.ч.														
		2024 рік														
2.	Реалізація заходів регіонального плану управління відходами в Тернопільській області до 2030 року	Виконавці регіонального плану	За проектами згідно з регіональним планом												Станом на 01.01.2025 року проект Регіонального плану управління відходами в Тернопільській області до 2030 року не затверджено. У зв'язку з цим заходи не реалізовувались.	
		Усього, у т.ч.														
		2024 рік														
3.	Коригування (приведення у відповідність до Закону України „Про управління відходами” регіонального плану управління відходами до 2030 року	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації,												Захід не фінансувався, роботи не проводились.		
		Усього, у т.ч.		350,0		350,0										

		2024 рік	350,0	.	350,0	
4.	Збирання, перевезення та утилізація відпрацьованих ламп розжарювання	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації		Упродовж 2024 року обміняно та передано на утилізацію 62245 одиниць відпрацьованих ламп розжарювання.
		Усього, у т.ч.	100,0	.	100,0	.	.	.	44,816	.	44,816	.	.	.	
		2024 рік	100,0	.	100,0	.	.	.	44,816	.	44,816	.	.	.	
За напрямом 4	Усього, у т.ч	450,0	.	450,0	.	.	.	44,816	.	44,816	.	.	.		
	2024 рік	450,0	.	450,0	.	.	.	44,816	.	44,816	.	.	.		
5. Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття															
1.	Розроблення проектів створення території та об'єктів природно-заповідного фонду	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, районні державні адміністрації, обласна, районні	3 Згідно договорами												З метою збільшення площі природно-заповідного фонду управлінням екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації у 2024 року продовжується підготовка документів до проєктів створення (розширення) 24 нових територій та

		ради, органи місцевого самоврядування, власники (користувачі) земельних ділянок (за згодою)													об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 406,25 тис. га, зміни меж (розширення) території національного природного парку „Дністровський каньйон” на 7299,0 га.
		Усього, у т.ч.	200,0	.	200,0	Завершено розроблення проєктів створення та подано на розгляд Тернопільської обласної ради матеріали стосовно оголошення гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення „Джерело „Вулиця” площею 0,1 га, ландшафтного заказника місцевого значення „Базарський” площею 32 га
		2024 рік	200,0	.	200,0	ландшафтного заказника місцевого значення „Базарський” площею 32 га
2.	Установлення в натурі (на місцевості) меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду як ключових елементів екологічної мережі	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, районні державні адміністрації, обласна, районні ради, органи місцевого самоврядування, власники (користувачі) земельних ділянок (за згодою)	Згідно з договорами												У 2024 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища обсягом 450 тис. гривень виготовлено проєкти землеустрою з встановлення меж 20 територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 680,96 га, за рахунок коштів територіальних громад обсягом 77,5 тис. гривень виготовлено проєкти землеустрою з встановлення меж 8 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 25,83 гектара В області шляхом розроблення проєктів землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду, технічної документацією із землеустрою з інвентаризації земель лісового фонду, а також іншою документацією повністю або
		Усього, у т.ч.	530,0	.	450,0	.	50,0	30,0	490,15	.	412,650	.	77,50	.	
		2024 рік	530,0	.	450,0	.	50,0	30,0	490,15	.	412,650	.	77,50-	.	

															частково встановлено межі для 44,9% територій та об'єктів природно-аповідного фонду загальною площею 61,25 тис. га.
3.	Розроблення проектів організації території дендрологічне парків, проектів утримання та реконструкції парків пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення	Органи місцевого самоврядування, власники (користувачі) земельних ділянок (за згодою)	Згідно з договорами												Розроблено проект утримання та реконструкції парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Старий парк”
		Усього, у т.ч.	370,0	.	50,0	.	220,0	100,0	1488,5	.	.	.	1488,5	.	
		2024 рік	370,0	.	50,0	.	220,0	100,0	1488,5	.	.	.	1488,5	.	
4.	Забезпечення організаційної та інформаційної підтримки формування Смарагдової мережі України та включення мережі гіпсового карсту Західної України до Списку всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, установи природно-заповідного фонду (за згодою)	Згідно договорами												В області до Переліків Смарагдової мережі Європи включено 10 територій загальною площею 76,8 тис. га. Верховною Радою України не прийнято Закону України „Про території Смарагдової мережі”, яким визначено правильні засади формування мережі. Підготовка документів щодо включення гіпсовому карсту Західної України до списку всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО здійснюється за планом Міндовкілля.
		Усього, у т.ч.	
		2024 рік	
5.	Інформування населення про стан та перспективи формування екологічної мережі, залучення громадськості до природоохоронних заходів	Місцеві органи виконавчої влади, самоврядування (за згодою), управління екології та природних	Не потребує фінансування												Інформування громадськості щодо цілей і завдань розбудови екомережі проводилось через Веб-сторінки управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації, обласне радіо, телебачення, газети, під час

															<p>спрямовані на зниження дії факторів загроз на біоту (проведення ренатуралізації, репатріації).</p> <p>На території Кременецького ботанічного саду в природних ценозах зростає 12 видів рослин занесених до Червоної книги України та 17 видів рослин з категорії регіонально- рідкісні. Проведено моніторинг їхніх місцезростань. Стан популяцій червонокнижних видів несе флуктуаційний характер і визначається як стабільний.</p> <p>Проводиться щорічний моніторинг природних біотопів на предмет виявлення чужорідних видів та динаміки стану рідкісних популяцій на території установи.</p> <p>Встановлено, що інвазії представників родини на г. Воловиця представлені видом очиток скельний Там же зафіксовано проникнення очитку несправжнього у природні угруповання.</p> <p>На території національного природного парку „Дністровський каньйон” Виявлено 5 нових місцезростань рідкісних природних оселищ зникаючих видів рослин і тварин: Багаторічні трав'яні кальцифітні угруповання та степи (околиці с. Вільховець, с. Лазарівка, с. Шершенівка);</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

															Букові ліси (околиця с. Вістря); Ацидофільні дубові ліси (околиця с. Іване-Золоте)
7.	Ренатауалізація (відновлення) природних оселещ рідкісних та зникаючих видів флори і фауни	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, власники і користувачі земельних ділянок, органи місцевого самоврядування, установи природно-заповідного фонду (за згодою)													Кременецьким ботсадом з метою усунення фітоценотичного забруднення оселищ регулярно проводиться механічне знищення інвазивних чужерідних видів - амброзії полинолістої на г. Воловиця та золотушникаканадського в урочищі „Кар’єр”. У результаті системних заходів по знищенню даних видів площа інвазій значно скоротилася, що сприяло відновленню оселищ природних видів у т.ч. рідкісних, наприклад, костриці бідуватої в урочищі „Кар’єр”. З метою недопущення проникнення у природні ценози ботанічного саду борщівника Сосновського проводилося механічне знищення даного виду довкола експозиційних ділянок. У заповіднику „Медобори” відповідно до Проекту організації території з метою виконання заходу 19 Збереження та менеджмент лучно-степових ценозів у кв. 18 в. 14, пл. 1,5 га, кв. 49 в. 11, 18, 21 пл. 4,0 га Вікнянського ПНДВ проводилися заходи щодо контролю за ростом і поширенням інтродукованих чагарників (бирючина), а також супутніх,
	Усього, у т.ч.		120,0	.	120,0	.	.	.	40,0	.	40,0	.	.	.	
	2024 рік		120,0	.	120,0	.	.	.	40,0	.	40,0	.	.	.	

														<p>екологічно індукованих, видів неморального чагарникового комплексу задля збереження рідкісних степових оселищ та видів рослин, занесених до Червоної книги України: ясенцю білого, ковили пірчастої, шиверекії подільської, лешиці дністровської, змієголовника австрійського, горицвіту весняного та регіонально-рідкісних видів рослин.</p> <p>З метою виконання заходу 20 Проекту організації території „Збереження та менеджмент заплавної луки долини р. Збруч” у кв. 28 в. 6, кв. 41 в. 18, 24 Городницького ПНДВ задля запобігання евтрофікації екоотів заплавної луки долини р. Збруч, проведено викошування на площах 2,0 та 1,0 га.</p> <p>Національним природним парком „Кременецькі гори” за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у суммі 40,0 тис. гривень проведено ренатуралізацію (відновлення) оселищ рідкісних і зникаючих видів природної флори і фауни відповідно до вимог Директиви 92/43/ЄС на території ботанічного заказника державного значення „Ваканци” на площі 24,5 га. Завдяки проведеним заходам досягнуто зменшення заростання</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

															інвазійними деревними видами території ботанічного заказника та збереження степових екосистем, в умовах значного заліснення сосною звичайною. Розчищення від чагарників та соснового молодняка збільшило освітленість ділянки, що сприятиме збереженню та відновленню рідкісних та лучно-степових видів	
9.	Оновлення і підтримання програмного забезпечення, резервування та збереження баз даних геоінформаційної системи „Інтерактивна карта території та об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області”	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації	Згідно з договорами												Оновлено та підтримано програмне забезпечення, резервування та збереження баз даних „Інтерактивна карта природно-заповідного фонду Тернопільської області”	
		Усього, у т.ч.		48,0	.	48,0	.	.	.	48,0	.	48,0	.	.		.
		2024 рік		48,0	.	48,0	.	.	.	48,0	.	48,0	.	.		.
10.	Створення та налаштування баз геопросторових даних перспективних об'єктів і територій природно-заповідного фонду Тернопільської області у геоінформаційній системі „Інте-	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації													Забезпечення функціонування ГІС „Інтерактивна карта території та об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області” на постійній онові.	
		Усього, у т.ч.	42,0	.	42,0	.	.	.	42,0	.	42,0	.	.	.		

	рактивна карта території та об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області”	2024 рік	42,0	.	42,0	.	.	.	42,0	.	42,0	.	.	.	
11.	Утримання та оснащення приладами, обладнання і зміцнення матеріально-технічної бази Державної екологічної інспекції у Тернопільській області для забезпечення та підвищення Утримання та оснащення приладами, обладнання і зміцнення матеріально-технічної бази Державної екологічної інспекції у Тернопільській області для забезпечення та підвищення	Державна екологічна інспекція у Тернопільській області													Підвищення ефективності державного контролю у сфері захисту довкілля Тернопільської області.
		Усього, у т.ч.	300,0	200,0	100,0	.	.	.	100,0	.	100,00	.	.	.	
		2024 рік	300,0	200,0	100,0	.	.	.	100,0	.	100,0	.	.	.	
За напрямом 6	Усього, у т.ч.	1650,0	200,0	1050,0	.	270,0	130,0	2208,65	.	642,65	.	1566,0	.		
	2024 рік	1650,0	200,0	1050,0	.	270,0	130,0	2208,65	.	642,65	.	1566,0	.		
6. Забезпечення охорони та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу області															

1	Формування і передача у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям земельних ділянок для збереження та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва.	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, комунальні та лісогосподарські підприємства (за згодою), національні природні парки „Дністровський каньйон” і „Кременецькі гори”	Згідно з договорами												Відповідно до Переліку природоохоронних заходів, фінансування яких здійснюється у 2004 році за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва Микулинецькій селищній раді надано 88000 гривень, які освоєно на інвентаризацію лісів комунальної форми власності площею 88,95 га.	
			Усього, у т.ч.	940,0	.	400,0	.	540,0	.	88,0	.	88,0	.	.		.
			2024 рік	940,0	.	400,0	.	540,0	.	88,0	.	88,0	.	.		.
2.	Проведення інвентаризації полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Згідно з договорами											Інвентаризація полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення не проводилася		
			Усього, у т.ч.	300,0	.	.	.	200,0	100,0	
			2024 рік	300,0	.	.	.	200,0	100,0	

3.	Розроблення проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок у постійне користування НПП „Дністровський каньйон” для збереження та використання національних природних парків та оформлення речових прав на земельні ділянки	Управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації, національний природний парк „Дністровський каньйон”													Розроблено проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок загальною площею 4105,2838 га з 7795,35 га у постійне користування національному природному парку „Дністровський каньйон” для збереження та використання національних природних парків та оформлення речових прав на земельні ділянки.
		Усього, у т.ч.	800,0	.	800,0	.	.	.	689,039	.	689,039	.	.	.	
		2024 рік	800,0	.	800,0	.	.	.	689,039	.	689,039	.	.	.	
За напрямом 6		Усього, у т.ч.	2040,0	.	1200,0	.	740,0	100,0	777,039	.	777,039	.	.	.	
		2024 рік	2040,0	.	1200,0	.	740,0	100,0	777,039	.	777,039	.	.	.	
7. Створення та забезпечення функціонування системи моніторингу довкілля області.															
За напрямом 7			
8. Забезпечення доступу громадськості до інформації про стан довкілля та підвищення екологічної свідомості населення															
1.	Проведення просвітницької та інформаційних заходів екологічного спрямування	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністра													Захід виконувався без залучення бюджетних коштів. Протягом звітного періоду на сайті управління екології та природних ресурсів

		2024 рік	
4.	Створення на базі закладів освіти області спільно з установами природно-заповідного фонду екологічних стежок, дендраріїв, кутків живої природи	Управління освіти і науки облдержадміністрації, установи природно-заповідного фонду області (за згодою)														У закладах освіти області функціонує 151 гурток еколого-натуралістичного напрямку, в яких навчається 2243 здобувачі освіти. У Тернопільському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді працює Літня екологічна школа.
		Усього, у т.ч.	
		2024 рік	
5.	Проведення місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування консультації з громадськістю з природоохоронних питань, у тому числі в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля планової діяльності та стратегічної екологічної оцінки	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою)														Упродовж 2024 року організовано 52 громадські обговорення планованої діяльності, в тому числі в електронному вигляді, в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля, 13 проектів документів державного планування зі звітом про стратегічну екологічну оцінку, 16 заяв про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, 92 повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. В цілому у звітному періоді проведено 173 консультації з громадськістю (громадських слухань, електронних консультацій).
		Усього, у т.ч.	
		2024 рік	
6.	Організаційне забезпечення діяльності громадської ради при	управління екології та природних ресурсів облдерж-														Упродовж року проведено одне засідання громадської ради.

	управлінні екології та природних ресурсів облдержадміністрації	адміністрації, громадська рада при управлінні екології та природних ресурсів облдержадміністрації (за згодою)														
		Усього, у т.ч.	
		2024 рік	
7.	Організація і здійснення робіт з екологічної освіти в установах природно-заповідного фонду: проєктування та будівництво еколого-просвітницьких центрів та майданчиків, створення експозицій, музеїв природи, облаштування екологічних стежок, проведення публічних еколого-освітніх заходів, випуск друкованої продукції на екологічну тематику тощо	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, національні природні парки „Дністровський каньйон”, природний заповідник „Медобори”, Кременецький ботанічний сад	Згідно з договорами													<p>В установах природно-заповідного фонду функціонує два еколого-просвітницькі центри та один музей природи.</p> <p>У національному природному парку „Дністровський каньйон” створено музей геологічних, палеонтологічних та історичних зразків. Заліщицькою міською радою передано дирекції Парку нежитлові приміщення площею 600,8 м² для облаштування еколого-освітнього центру з кімнатами для відпочинку.</p> <p>У Кременецькому ботанічному саду продовжено роботи з облаштування оглядового майданчика, екологічних стежок, встановлення альтанки-павільйону, випуск друкованої продукції на екологічну тематику.</p> <p>Організовано та проведено ряд природоохоронних, еколого-просвітницьких заходів до</p>
		Усього, у т.ч.	600,0	.	600,0	.	.	.	200,0-	.	200,0-	
		2024 рік	600,0	.	600,0	.	.	.	200,0-	.	200,0-	

Усього за програмою, у т.ч.	8968,524	200,0	6907,0		1626,524	235,0	5713,629		3856,229		1857,4	
2024 рік	8968,524	200,0	6907,0		1626,524	235,0	5713,629	-	3856,229	-	1857,4	-

**Виконувач обов'язків
начальника управління**

Оксана Москалик 25 95 66

Надія ВОЙТОВИЧ

Виконання результативних показників програми

№ п/п	Назва показника	Одиниці виміру	Вихідні дані на початок програми	Вихідні дані на завершення програми		У звітному році* 2024 рік		Пояснення розбіжностей між запланованим та фактичним виконанням
				план	факт	План 2024 рік	Факт за 2024 рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Показники продукту програми								
1	Знешкодження непридатних або заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин	т		17,032		-	-	Захід не реалізовувався.
2	Розроблення проектів утримання та реконструкції парків - пам'яток садово-паркового мистецтва, проектів організацій територій дендропарків	шт.		23		3	1	Розроблення проект утримання та реконструкції парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Старий парк”
3	Проведення еколого-просвітницьких заходів	шт.		22		3	3	Заходи проводились установами природно-заповідного фонду, а також Регіональним офісом водних ресурсів у Тернопільській області, Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, закладами освіти області
4	Впровадження заходів із зменшення забруднення водних об'єктів/ збудовані чи реконструйовані очисні споруди	к-сть		19		4	1	Заходи на етапі реалізації.
5	Розширення площі природно-заповідного фонду області	тис.га		61,8	0,28	8,8	-	Реалізація поставлених завдань суттєво залежить від конструктивної позиції органів лісового та мисливського господарства у зв'язку з тим, що утворення нових об'єктів природно-заповідного фонду можливе, в основному, за рахунок лісових площ, а також сільських, селищних, міських рад, які згідно з вимогами статей 51-53 Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, статей 26, 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” погоджують організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Загалом державними

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								лісогосподарськими підприємствами, органами місцевого самоврядування протягом 2009- 2024 року відмовлено в організації 64 нових території та об'єкта природно-заповідного фонду та розширенні існуючих загальною площею 61,65 тис. га.
6	Площа сформованих земельних ділянок, переданих у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям для збереження і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства	тис.га		139,33		98,0	88,95	Заходи на етапі реалізації.
7	Збирання, перевезення та утилізація відпрацьованих ламп розжарювання	к-сть		2 412 000		75 000	62245	Упродовж 2024 року обміняно та передано на утилізацію 62245 одиниць відпрацьованих ламп розжарювання.
II Показники ефективності програми								
1	Вартість знешкодження непридатних або заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин	тис. грн.		2000,0		-	-	Захід не фінансувався.
2	Вартість розроблення проєктів утримання та реконструкції парків -пам'яток садово-паркового мистецтва, проєктів організацій територій дендропарків	тис. грн.		2500,0		370,0	1488,5	Захід профінансовано з коштів бюджету місцевого самоврядування
3	Вартість проведення еколого-просвітницьких заходів	тис. грн.		195,0		325,0	-	Захід виконувався без залучення коштів
4	Вартість впровадження заходів із зменшення забруднення водних об'єктів/ збудовані чи реконструйовані очисні споруди	тис. грн.		140373,64 7		2739,0	2483,124	Кошти профінансовано частково.
5	Вартість розширення площі	тис.		1400,0		200,0	-	Захід не фінансувався

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	природно-заповідного фонду області	грн.						
6	Вартість проведених робіт з формування земельних ділянок та передачі у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям для збереження і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства	тис. грн.		5987,1		870,0	88,0	Кошти профінансовано з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища.
7	Вартість збирання, перевезення та утилізація відпрацьованих ламп розжарювання	тис. грн.		2050,2		100,0	44,816	Захід профінансовано.
III Показники якості програми								
1	Відсоток знешкодження непридатних або заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин	%		100		-	-	Захід не реалізовувався
2	Динаміка розроблення проєктів утримання та реконструкції парків - пам'яток садово-паркового мистецтва, проєктів організацій територій дендропарків	%		100		15	33	Захід виконано частково.
3	Відсоток проведення еколого-просвітницьких заходів	%		100		15	10	Заходи проводились установами природно-заповідного фонду, а також Регіональним офісом водних ресурсів у Тернопільській області, Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, закладами освіти області
4	Відсоток зменшення забруднення водних об'єктів	%		100		30	7,5	Заходи на етапі реалізації
5	Відсоток розширення площі природно-заповідного фонду області	%		100		14	-	Реалізація поставлених завдань суттєво залежить від конструктивної позиції органів лісового та мисливського господарства у зв'язку з тим, що утворення нових об'єктів

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								природно-заповідного фонду можливе, в основному, за рахунок лісових площ, а також сільських, селищних, міських рад, які згідно з вимогами статей 51-53 Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, статей 26, 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” погоджують організацію територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Загалом державними лісогосподарськими підприємствами, органами місцевого самоврядування протягом 2009 - 2024 року відмовлено в організації 64 нових території та об’єкта природно-заповідного фонду та розширенні існуючих загальною площею 61,65 тис. га..
6	Частка сформованих земельних ділянок, переданих у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям для збереження і використання територій та об’єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства	%		100		15	13,6	Заходи на етапі реалізації.
7	Відсоток зібраних, перевезених та утилізованих відпрацьованих ламп розжарювання	%		100		100	100	Захід виконано.

Виконувач обов’язків
начальника управління
Оксана Москалик 25 95 66

Надія ВОЙТОВИЧ